

**ТРИДЕСЕТ И СЕДМО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
КОМИСИЯ ПО УСТРОЙСТВОТО И ДЕЙНОСТТА НА
ДЪРЖАВНИТЕ ОРГАНИ**

СТАНОВИЩЕ

**по конституционно дело N 25/95 г., образувано по искането на главния
прокурор за задължително тълкуване на чл. 151, ал. 2, изр. второ от
Конституцията на Република България**

С определение от 12 октомври 1995 г. по конституционно дело N 25/95 г. Народното събрание е конституирано като заинтересована страна и е дадена възможност за представяне на писмено становище по искането на главния прокурор за задължително тълкуване на чл. 151, ал. 2, изречение второ от Конституцията по въпроса: какви са правните последици на решенията на Конституционния съд в хипотезите, когато са обявени за противоконституционни разпоредби на закон, които отменят или изменят съществуващи закони или отделни техни разпоредби.

В дадения срок изразяваме следното становище:

1. Поддържаните становища по поставения за тълкуване въпрос са две. Едното е, че отменените или изменени законови разпоредби възстановяват действието си след обявяване противоконституционността на разпоредбите, с които те са били отменени или изменени, за да не останат неуредени обществените отношения след като новите разпоредби не могат да се прилагат по силата на чл. 151, ал. 2, изречение трето от Конституцията. Другото становище е противоположното - че с отменяването или изменяването на дадени законови разпоредби законодателят е изразил своята воля да ги отмени и не може друг орган да замени тази негова воля. Само Народното събрание може и трябва да създаде нови норми на мястото на отменените или изменени норми, след като е обявена противоконституционността на разпоредбите, с които съществуващите правни норми са били отменени или изменени.

2. С нова правна норма може да се отмени изцяло един закон или да се отменят отделни негови разпоредби. В тези случаи законодателят е преценил, че обществените отношения не са уредени добре и не могат да се преуредят успешно, поради което той отменя действащи разпоредби без да създава нови на тяхно място нито в същия, нито в друг закон.

Когато се прави изменение на законови разпоредби, то се възприема като един акт, но в същност законодателният орган извършва две действия: 1. той отменя действащата разпоредба и 2. създава друга с по-различно съдържание. Без особено значение е законодателната техника, която използва и каква част от старата конструкция на текста запазва, това не се отразява върху същността на дейността му. Обект на проверката за противоконституционност е създадената нова уредба, а не отменяването на действащата, защото от една страна - няма орган, който може да ограничи правото на Народното събрание по чл. 84, т. 1 от Конституцията да променя действащите закони, (което от своя страна не може да се осъществи без да се отменят по съдържание действащи разпоредби), а от друга - защото съществува принципа възможност новата правна уредба чрез изменение на закона да бъде съобразена с Конституцията. Само когато даденото ново законодателно решение ѝ противоречи, текстът на закона се обявява за противоконституционен и не се прилага по силата на чл. 151, ал. 2 изречение трето от нея и чл. 22, ал. 2 от Закона за Конституционен съд (ЗКС). Старият, действащ до изменението на закона, текст е отменен с приемането на новия, отменяването му не може да е обект на проверка за конституционност и да се обяви за противоконституционно дори от Конституционния съд и затова текстът не може да възстанови своето действие.

До създаването на конституционно съобразен текст правната уредба на отношенията не действа. Твърдението, че това е недопустимо и трябва да се възстанови действието на отменения чрез изменението на закона текст, за да се избегнат "белите петна" или "вакуума" в нормативната уредба, не може да се приеме. Когато се създава закон за първи път в дадена материя и негови текстове се обявят за противоконституционни, създадите се от това положение "бели полета" няма с какво да се запълнят и те остават. Би било логическа непоследователност да се приеме, че в едни случаи наличието на "бели полета" или "вакуум" в правото е недопустимо и с това да се аргументира възстановяването на действието на отменени правни норми, без отменяването им да е обявено за противоконституционно, а в други случаи такова положение да се приема за нормално.

Освен това съгласно чл. 22, ал. 4 от ЗКС възникналите правни последици от акта, който е обявен за противоконституционен се уреждат от органа, който го е постановил. Тази разпоредба потвърждава, че не Конституционният съд, а законодателният орган със закон, съответстващ

на Конституцията, следва да уреди отношенията, които поради невъзможността да се прилагат противоконституционните разпоредби на закона, са останали без действаща правна уредба.

3. Когато се създава нова нормативна уредба, която да замести противоконституционни разпоредби на закона, текстовете, които се предлагат, се съгласуват с последната редакция на закона, включително с текстовете, които са обявени за противоконституционни. Същите текстове изрично трябва да се отменят. Това от своя страна още веднъж потвърждава, че противоконституционните разпоредби или съответните части от тях не се отменят от Конституционния съд, а докато те съществуват - не може да се възстанови действието на отменени с тях разпоредби, иначе би се получило дублиране на правните разпоредби, което е недопустимо..

В заключение, становището на Народното събрание по поставения за тълкуване въпрос е, че:

- решенията на Конституционния съд, с които се обявяват за противоконституционни разпоредби на закон за отмяна или изменение на закон или отделни негови разпоредби, не отменят тези разпоредби, а само имат за последица тяхното неприлагане. Това изрично е посочено в чл. 151, ал. 2, изречение второ от Конституцията и в чл. 22, ал. 2 от ЗКС;

- такива решения на Конституционния съд нямат за правна последица възстановяване действието на отменените или изменени разпоредби на закон, извършено с противоконституционната разпоредба;

- само Народното събрание е компетентно да създаде нова правна уредба на обществените отношения, които поради обявяване на противоконституционност са останали неуредени.

19 октомври 1995 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА КУДДО: <

(СП. МУЛЕТАРОВ)